

LAGUTSKOTTETS UTLÅTANDE 2/2012 rd

Statsrådets utredning: Fördragsutredning om Finlands internationella avtalspolitik och hur den utvecklas

Till utrikesutskottet

INLEDNING

Remiss

Utrikesutskottet sände den 1 december 2011 statsrådets fördragsutredning om Finlands internationella avtalspolitik och hur den utvecklas (USP 18/2011 rd) till lagutskottet för utlåtande.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- enhetschef Kaija Suvanto och lagstiftningssekreterare Mia Spolander, utrikesministeriet
- lagstiftningsdirektör Antti T. Leinonen och lagstiftningssekreterare Tapio Puurunen, justitieministeriet.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Utrikesutskottet har för fjärde gången fått en utredning från statsrådet om Finlands internationella avtalspolitik och hur den utvecklas. Utredningen är tudelad: i den första delen behandlas hur Europeiska unionens funktionssätt och unionsutvecklingen påverkat avtalspolitiken och i den andra prioriteringarna i den finländska avtalspolitiken och hur de genomförts. Utredningen är inte uttömmande när det gäller prioriteringarna utan koncentrerar sig på fördragsprojekt som är aktuella och allmänt intressanta. Dessutom har till utredningen fogats en lista över inledda fördragsprojekt.

Det är första gången lagutskottet lämnar ett utlåtande om utredningen till utrikesutskottet utifrån sitt ansvarsområde. Lagutskottet menar att utredningen, som ges en gång per valperiod, är en nyttig informationskälla. Tidigare kom utredningen mot valperiodens slut, men har nu på yrkan från utrikesutskottet lämnats i början av val-

perioden. Med tanke på att riksdagen behöver få förhandsinformation och kunna påverka är den nya praxisen bättre, menar lagutskottet.

Avsnittet om prioriteringarna i den finländska avtalspolitiken handlar bl.a. om konventioner om de mänskliga rättigheterna, internationell terrorism och familjepakter. Avsnittet behövs, låt vara att infallsvinkeln i viss mån är deskriptiv och teknisk. Det kunde vara bra att också nämna vilka mål Finland ställt för avtalsförhandlingarna och bedöma om de går att nå. Dessutom bör det observeras att vissa fördrag som nämns i utredningen redan är nationellt slutförhandlade och regeringen lämnat en proposition om respektive fördrags godkännande till riksdagen. Men med tanke på att informationen har en föregripande funktion bör fokus läggas på fördrag som ännu inte är slutförhandlade. Intressant vore också att få information om fördrag som sannolikt kommer att aktualiseras under valperioden.

En fördragsutredning enligt 97 § i grundlagen lämnas som sagt en gång per valperiod. Lagutskotten skulle också gärna få information om aktuella fördragsprojekt som påverkar lagstiftningen oftare, inte bara i samband med fördragsutredningen. Utskottet kunde då skapa sig en mer samlad uppfattning om de fördrag som håller på att förhandlas fram inom dess ansvarsområde. Det här förslaget gäller inte avtal som antas av EU, för dem informeras riksdagen och dess utskott om av statsrådet enligt grundlagens 96 och 97 § redan när planer på förhandlingar föreligger.

I 47 § föreskrivs om riksdagens rätt att få information, dvs. dels statsrådets skyldighet att på eget initiativ lämna den information som riksdagen behöver, dels statsrådets skyldighet att lämna den information riksdagen begär. I fördragshandboken från 2011 sägs att riksdagen i förekommande fall bör få information redan i samband med beredningen av internationella överenskommelser. Tågordningen bör vara denna för överenskommelser som är viktiga till sin substans och innehåller bestämmelser, t.ex. inom lagstiftningsområdet, som faller inom riksdagens behörighet. Vidare konstateras där att ministeriet i förväg bör kontakta det behöriga utskottet för att skapa en lämplig praxis för utväxling av information som avses i 47 § i grundlagen.

Enligt utrikesministeriet och justitieministeriet inkluderar allt fler av de överenskommelser som håller på att diskuteras fram frågor inom EU:s behörighet. Därför är det allt mer sällan man förhandlar om överenskommelser som sak-

nar EU-förankring. Trots det är det viktigt att i beredningsfasen få information om andra än EU-förankrade fördragsprojekt, menar utskottet. Ett viktigt och för utskottet intressant projekt är exempelvis Europarådets konvention om förebyggande och bekämpande av våld mot kvinnor och våld i nära relationer som kommenteras i fördragsutredningen. Det är den första europeiska konventionen som reglerar kvinnors rättigheter och som skapar en rättslig ram för kvinnoskydd mot alla varianter av våld. Konventionen har antagits och Finland undertecknade den i fjol. Det kan hända att vår strafflagstiftning måste ändras till följd av konventionen. Men det oaktat fick riksdagen inte någon särskild information om projektet under beredningen.

Det bör lämpligen gå att avtala om praxisen för informationsväxling så att den är acceptabel för såväl utskottet som ministerierna. För utskottet räcker det t.ex. med att regelbundet minst en gång per år få en förteckning över de fördrag som håller på att förhandlas fram inom ministeriernas ansvarsområden och att utifrån förteckningen kunna be om närmare information om så behövs. Utskottet noterar med tillfredsställelse att både utrikesministeriet och justitieministeriet under utskottsbehandlingen reagerat positivt på förslaget att skapa en praxis för informationsväxling.

Ställningstagande

Lagutskottet föreslår

att utrikesutskottet beaktar det som sägs ovan.

Helsingfors den 29 februari 2012

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Anne Holmlund /saml
vordf. Lars Erik Gästgivers /sv
medl. James Hirvisaari /saf
Suna Kymäläinen /sd
Antti Lindtman /sd
Markku Mäntymaa /saml
Johanna Ojala-Niemelä /sd

Aino-Kaisa Pekonen /vänst
Jaana Pelkonen /saml
Kristiina Salonen /sd
Jani Toivola /gröna
Kari Tolvanen /saml
Ari Torniainen /cent
Peter Östman /kd.

Sekreterare var

utskottsråd Marja Tuokila.